

petrol-iş
Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası

► Sayı: 236 ► MART 2021

Petrol-iş Sendikası'nın çocuklarımıza armağanıdır

GÖKKUŞAĞI

Çocuk Dergisi

TEMİZLİK KURALLARINA

DİKKAT EDELİM SEVGİLİ ÇOCUKLAR

SOSYAL

MESAFEYE

MASKE TAKMAYA

Mutluluğun Formülü Olur Mu?

Mutluluk nedir?

Kimine göre sağlık, kimine göre varlık, kimine göre başarı, kimine göre özgürlük; belki de yağmurun sesi, bir şarkı, sevdiğimiz bir yüz, bir kitap, kedi, bir oyun, oyuncak, bisiklet; belki de bunların hepsi ya da hiçbiri..

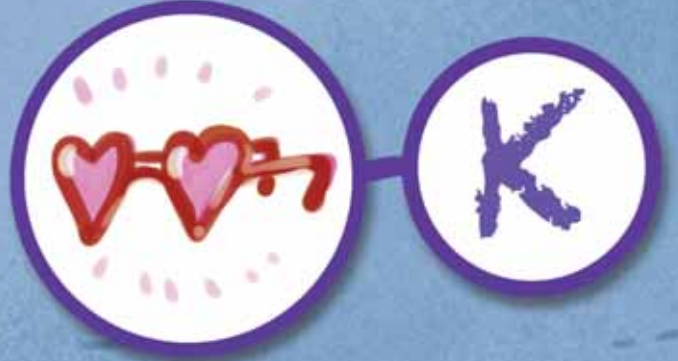
Mutluluk, görelî bir kavram ve bir tanımını yapmak zor.
Mutlu bir insan mısınız?

Bazı bilim adamları, mutluluk üzerinde çalışıyorlar. Bu bilim adamlarından ikisi, İngiliz psikologlar **Carol Rotwell** ve **Pete Cohen** yaptıkları bir araştırmanın sonuçlarından yararlanarak bir matematiksel formül geliştirmişler.

Formül şöyle:

$$\text{😊} = K + 5V + 3Ü$$

"V", varoluşu simgeliyor: Kişinin sağlık durumu, arkadaşlıkları ve parasal durumuyla ilgili.

"K", kişisel özellikleri simgeliyor: Kişinin yaşama bakışı, yeni ve alışılmadık durumlara uyum becerisiyle ilgili.

Elbette insanın temel yaşam gereksinimleri dışında üst düzey duygusal gereksinimleri de var. "Ü" bunu, yani kişinin kendini gerçekleştirme, ait olma duygusu, başarı ve kendine güven gibi, üst düzey gereksinimlerini simgeliyor.

Formülün kullanımı kolay, bu yönde geliştirilmiş bir mutluluk testi-
nin sorularını yanıtlamak yeterli.

Sorulardan ilk ikisi kişisel özelliklerle ilgili, üçüncü soru kişinin varoluş gerek-
sinimleriyle, dördüncü soru da üst düzey gereksinimleriyle ilgili. Soruları ya-
nıtlarken, 1'den 10'a kadar olan bir aralıkta derecelendirme yapmanız ge-
rekiyor. 1, "beni hiç tanımlamıyor"; 10, "beni büyük ölçüde tanımlıyor" anla-
mina geliyor. İşte, mutluluk testi:

??

Mutluluk Testi 😊

- 1) Girişken, enerjik, esnek ve
değişime açık biriyim.

- 2) Yaşama olumlu bakan, karamsarlıktan çabucak
uzaklaşan ve yaşamımı kontrol eden biriyim.

- 3) Sağlık, para, güvenlik, özgürlük duy-
gusu ve bir gruba ait olma gibi temel
gereksinimlerim karşılanıyor.

- 4) Kendime yakın olan insanların desteğine ge-
reksinim duyduğumda onlardan yardım iste-
rim. Günlük etkinliklere katılırım. Beklenti-
lerimin karşılandığını ve bana doyum veren
işlerle uğraştığımı hissediyorum.

Sıra, bu testten aldığınız toplam puanı hesaplamaya geldi. Puanlarınızı toplarken, 3. soruya verdiğiniz puanı 5'le, 4. soruya verdiğiniz puanı da 3'le çarpmanız gerekiyor.

X

+

Testten aldığınız puanların değerlendirmesiye şöyle yapılıyor:

100 puan: Çok mutlu.

80-99 puan: Genellikle mutlu.

60-79 puan: Biraz mutlu, ama mutsuz da sayılmaz.

40-59 puan: Ne mutlu ne de mutsuz.

39'dan düşük puan alanlarınsa biraz neşelenmeye ve yaşamları konusunda olumlu adımlar atmaya gereksinimleri var.

Mutluluğu tek bir formüle sığdırmak elbette olanaksızdır. Bunu, araştırmacılar da biliyor. Zaten formülün geçerliliği de henüz tartışma aşamasında.

Bu formüle, araştırmaya ve mutluluk testine aklınız ne kadar yatar, bilemiyoruz. Bildiğimiz, mutlu olmak hem çok kolay hem çok zor. Bu, tümüyle size bağlı!

DENİZE PETROL DÖKÜLDÜĞÜNDE NELER OLUYOR?

20 Nisan 2010
günü, Meksika Körfe-
zi'ndeki bir petrol platfor-
munda yeni bir petrol kuyusu
açıldı. Kısa bir süre sonra kuyu-
dan bir miktar ham petrol ve do-
ğalgaz sızdı. Deniz yüzeyine
çıkan petrol ve doğalgaz plat-
formun tam altında alev aldı
ve büyük bir patlamaya
neden oldu.

Patlama sonucunda çöken platform suya
batarken yeni açılan kuyuya bağlı boru da
zarar gördü.

Bunu izleyen 80 gün boyunca kuyudaki
petrol hiç durmadan denize sızdı. Bu sırada,
mühendisler sızıntıyı önlemek üzere çok çeşitli
yöntemler denediler.

Sonunda kuyunun ağzını bir tıpayla kapatmayı başardılar. Ancak Meksika Körfezi'ne milyonlarca litre petrol döküldü.

Denize dökülen petrolü temizleme çalışmaları kısa sürede tamamlanamadı. Ama bu, denizlerdeki ilk petrol kazası değil. Büyük bir olasılıkla sonuncu da olmayacak.

Denizdeki Canlılar

Çok Zor Durumdaydı

Ham petrol koyu renkli, yoğun ve yapışkan bir sıvı. Üstelik, çok da kötü kokuyor. Kokusu bir yana, çok zararlı olan gazlar çıkartıyor. Denize dökülen petrol, suyla karışmadığı için denizin yüzeyinde bir tabaka

oluşturuyor. Kuşlar, yiyecek bulmak için suya daldıklarında ya da dinlenmek için suyun üzerine konduklarında tüylerine petrol bulaşıyor. Bulaşan petrolü gagalarıyla temizlemeye çalışırken kimi zaman petrol yutabiliyorlar.

Bu, iç organlarına zarar veriyor. Ayrıca ham petrol ve çıkardığı gazlar gözlerine de zarar veriyor.

Yunuslar ve denizkaplumbağaları gibi canlılar da soluk almak için su yüzeyine çıktıklarında petrolden etkileniyorlar. Yalnızca onlar mı, balıklar, balık yumurtaları, larvalar, yengeçler, ıstakozlar, denizlerde yaşayan neredeyse tüm canlılar.

Tüylerine petrol bulaşan kuşlar hareket etmekte bile güçlük çekiyor. Petrol, tüylerinin su geçirmezlik özelliğine zarar verdiği için çok üşüyorlar. İç organlarının ve gözlerinin zarar görmemesi için bir an önce temizlenmeleri gerekiyor. Bu nedenle doğa korumacıları onları yakalayıp bir merkezde topluyor.

Bu merkezlerde kuşların midesi yıkanıyor, tüylelerine bulaşan, gözlerine kaçan ve gagalarına yapışan petrol temizleniyor. Bir süre gözetim altında tutulduktan sonra bu kuşlar doğaya geri bırakılıyor. Ama yine de yaşama şansları çok düşük. Çünkü petrol birçoğunun iç organlarına büyük zarar vermiş oluyor.

Denizdeki Petrol

Nasıl Temizleniyor?

Denizde yaşayan bazı mikroorganizmalar için ham petrol besin demek. Ama bu mikroorganizmaların büyük miktarlarda ham petrolü tüketmesini beklemek bu sırada denizdeki pek çok canlının ölmesi demek.

Meksika Körfezi'ndeki olayda olduğu gibi denize çok büyük miktarlarda petrol döküldü-

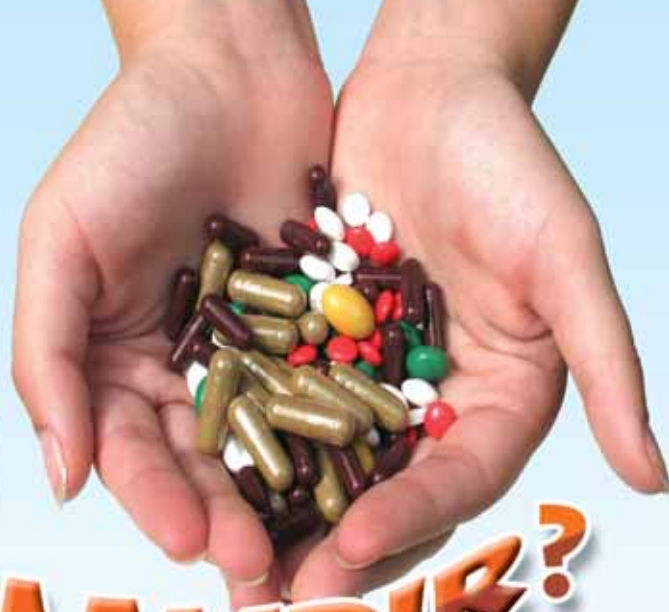
ğünde, mümkün olan en kısa zamanda temizlik çalışmalarına başlamak gerekiyor. Denizdeki petrolü temizlemek için ilk yapılabileceklerden biri petrolün yayılmasını önlemek. **Bu amaçla deniz yüzeyindeki petrol, gemilerden sarkıtılan ince ve upuzun bir dubayla çevreleniyor.** Sonra özel makineler yardımıyla emilip gemilerdeki depolara dol-

duruluyor. Ama bu yöntem yalnızca denizin sakin olduğu bölgelerde uygulanabiliyor.

Temizleme çalışmaları sırasında petrolün deniz suyuna karışmasını sağlayan çözücü maddeler de kullanılabiliyor.

Ancak ne yazık ki çözücü olarak kullanılan kimyasal maddeler balıklara ve öteki canlılara zarar verebiliyor.

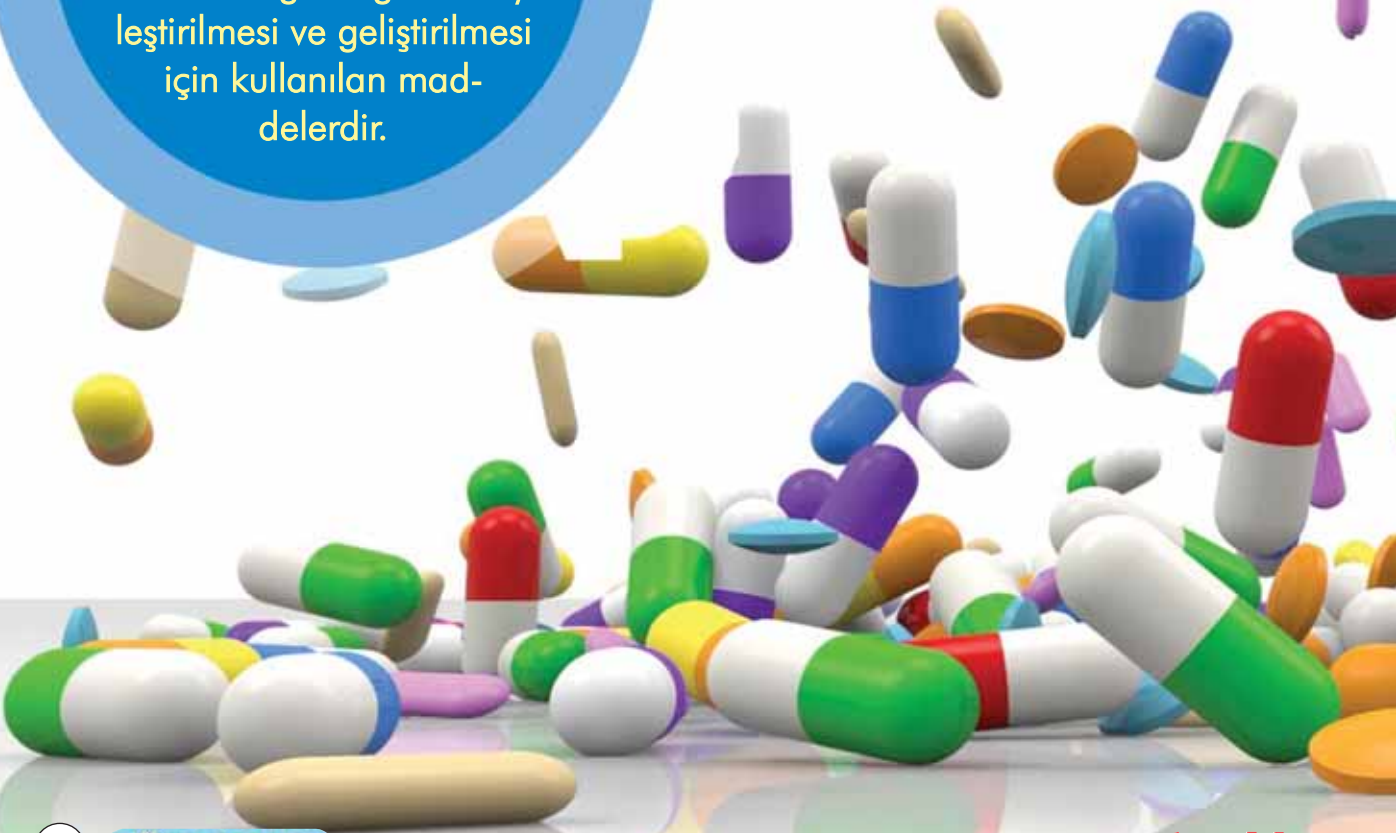
İLAÇLAR NASIL KULLANILMALIDIR?

Bildiğiniz gibi ilaçlar; insanları hastalıklardan korumak, hastalıklarını iyileştirmek, hastalıklara tanı koymak için veya vücuttaki herhangi bir görevin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için kullanılan maddelerdir.

Pek çoğunuzun evinde, ecza dolabında, bir çekmece veya özel bir kaptaki ilaçlar vardır.

Ailenizden biri hastalandığı zaman, doktora gider veya götürülür. Doktor hastayı muayene ederek hastalığı tanır ve genellikle iyileştirmek için gerekli ilaçları bir reçeteye yazar.

Bu ilaçları nasıl kullanılacağını da hem reçeteye yazar, hem hastaya anlatır. Hasta reçetede yazılan ilaçları eczaneden alır. Doktorun tarif ettiği şekilde kullanmaya başlar.

Siz de hasta olduğunuz zaman, bu şekildeki bir süreçten geçerek ilaç kullanmalısınız. Evde bulunan herhangi bir ilacı kendi başınıza veya üzerinde yazan etkilerine bakarak sakın kullanmaya kalkışmayın.

Hatta doktor tavsiyesi olmadan, büyükle-
rinizin uygun görmesine de izin vermeyin. Bir ilacın ne şekilde ve ne kadar kullanılacağına ancak doktorlar karar verirler.

Doktor kararı veya tavsiyesi olmadan hiçbir ilacı kullanmayın.

Doktor kararı ile kullanacağınız miktarı da doktorun uygun gördüğü şekilde alın. Kendi başınıza ilacı erken kesmeyin veya fazla miktarda almayın.

Daha az veya fazla miktarda alınmış ilaçlar vücuda zarar verir.

Okul öncesi yaşlarda küçük kardeşleriniz varsa ilaçların onların eline geçmemesi için

gerekli dikkati gösterin. Kullanılmakta olan veya kullanılmış ilaçların kilitli bir şekilde muhafaza edilmesini sağlayın.

Buzdolabında saklanması gerekli ilaçları küçüklerin dikkatini çekmeyecek, kapağını açamayacak bir kap içinde buzdolabının gizli veya kapalı bir yerine koyun.

İlaçların rengine veya şekline bakarak tanımayaya çalışmayın. Pek çok değişik ilaç renk ve şekil olarak birbirine benzer. Bu nedenle eczaneden alınmış kendi ambalajları içinde muhafaza edin.

Ambalajlarındaki veya varsa ilacın üzerinde yazılmış isimlerine bakarak ilaçları ayırt etmeye çalışın. İlaçların etkisini koruduğu zaman dilimine, ilacın miadı denir. Bu zaman dilimi aşıldığında ilaçlar etkisini kaybederler. Her ilacın ambalajında son kullanma tarihleri yazılıdır. Bu tarihleri geçmiş ilaçları, imha edilmesi için en yakın eczaneye veya hastaneye

iade edin. İlaçlar çöpe atıldığında doğaya da zarar veren maddelerdir, bu nedenle çöpe atmayın. Yanlışlıkla veya kaza ile bir ilaçtan fazla miktarda alınmışsa, durumu fark eder etmez, ilacın ambalajını da yanınıza alarak hastayı en yakın sağlık kuruluşuna götürmelisiniz.

Sağlıklı ve mutlu günler dileği ile hoşça kalın sevgili çocuklar.

Sevgili Çocuklar

DERGİMİZİ
OKUYALIM-OKUTALIM

SEVDİKLERİMİZLE
PAYLAŞALIM

Fotoğrafınızı Yollayın Karikatürünüzü Çizelim

Sevgili çocuklar “Fotoğrafınızı Yollayın Karikatürünüzü Çizelim” sayfalarımızda siz de yer almak istiyorsanız, fotoğraflarınızı gönderin, karikatürünüzü yayınlatalım.

Bunun için sevdiğiniz fotoğraflarınızı zaman kaybetmeden ve pratik bir şekilde dergimize ulaştırabilirsiniz.

Aşağıda belirtilen mail adresine fotoğrafınızı mail atmanız yeterlidir. Sevgiyle kalın.

Eylül Güneş Sivrikaya / İSTANBUL

cengiz.ckc@gmail.com

Fotoğrafınızı Yollayın Karikatürünüzü Çizelim

Dide Çakmaz / BATMAN

Bade Akman / İSTANBUL

Zeynep Uno Yiğit / İSTANBUL

Poyraz Efe Harpuşlular / İSTANBUL

Betül Avim / BATMAN

Doğanhan Hazar Aytuğ / ANKARA

Fotoğrafınızı Yollayın Karikatürünüzü Çizelim

Humsal Hira Viğit / İSTANBUL

Selçuk Ediz Demirbozan / İSTANBUL

Buse Öztürk / BURSA

Ege Vedekci / KOCAELI

Burak Gök / KOCAELI

Hilal Ece Gök / KOCAELI

Where is she from?

(wer iz ſi from?)
(O) nereli?

She is from the United States.

(ſi iz from dı yunaytıd ſteyts)
O, A.B.D'li. (Birleşik Devletlerden)

Where are you from?

(wer ar yu from)
Nerelisin?

I am from Turkey.

(ay em from töki)
Türkiyeli'yim (Türkiye'denim)

Where is he from?

(wer iz hi from?)
(O) nereli?

He is from India.

(Hi iz from india)
O, Hindistan'lı.

Where are they from?

(wer ar dey from?)
Onlar nereli?

They are from England.

(dey ar from inglind)
Onlar İngiltere'li

Ülkeler ve Uluslar

Turkey Türkiye

Turkish Türk

Italy İtalya

Italian İtalyan

England İngiltere

English İngiliz

Japan Japonya

Japanese Japon

U.S.A A.B.D.

American Amerikalı

Australia Avustralya

Australian Avustralyalı

France Fransa

French Fransız

Canada Kanada

Canadian Kanadalı

Germany Almanyası

German Alman

India Hindistan

Indian Hintli

BOYAMA

Boya kalemeleriniz hazırsa, resmi en sevdiğiniz renklerle boyayabilirsiniz.

Geleceğin biliminsanları olan sizlerin yetişmesinde büyük önemi olan bazı kolay ve eğlenceli deneyleri yapıp sonuçlarını gözlemlemek ister misiniz?

Şişeye Giren Yumurta

Bir çok çeşidini olduğu gibi haşlanmış yumurtayı da hepimiz severek tüketiyoruz. Bu sayımızda haşlanmış yumurtanın zarar görmeden bir şişeye nasıl gireceğini deneyimleyelim.

Gerekli Malzemeler

- Haşlanıp soyulmuş bir yumurta
- Cam şişe
- Çakmak veya kibrit
- Küçük dikey olarak kesilmiş bir parça kağıt.

UYARI!

Bu deneyde çakmak veya kibrit kullanılması gerektiğinden, büyüklerinizden yardım almadan denemeyin!

Deneyin Yapılışı

Büyüklerinizden bir adet katı haşlanmış yumurta hazırlamalarını isteyin.

Bu yumurtanın kabuğunu, içine zarar vermeden bir güzel soyun.

Daha önce hazırladığınız, dikey olarak kesilmiş kağıt parçasını yakıp, yanarken şişenin içine atın. (Burada mutlaka büyüklerimizden yardım

almayı unutmuyoruz).

Kağıdı şişeye yanar halde attıktan sonra, hazırladığınız tam haşlanmış ve soyulmuş yumurtayı şişenin ağzını tamamen kapatacak şekilde yerleştiriyoruz.

Kağıt yandıkça yumurtanın şişenin içine doğru çekildiğini gözlemleyebilirsiniz.

Aslında Ne Oluyor?

Yakıp şişenin içine attığımız kağıt yandıkça, içindeki havayı ısıtır. Şişenin içerisinde oksijen tükenince mum söner ve geriye kalan hava çabucak soğur. Bu soğuma, şişenin içerisindeki hava basıncını azaltarak kısmi bir vakum ortamı oluşturur. Bu durumda şişenin dışındaki havanın atmosfer basıncı, şişenin içerisindeki hava basıncına kıyasla daha yüksektir. Yumurtanın şişenin içine doğru çekilmesi ise şişenin içerisindeki basıncın dışarıdaki atmosfer basıncı ile dengelenmesi esnasında oluşur.

DENEY: Kontrol edilebilir şartlar altında doğal bir olayın veya bilinmeyen bir gerçeğin açıklamasında kullanılacak ölçme işlemlerinin yapılması işidir.

ŞİİR SEVER MİSİNİZ ?
BEN ORHAN VELİ ŞİİRLERİNİ
ÇOK SEVERİM.

ORHAN VELİ

İstanbul'da, Boğaziçi'nde,
Bir fakir Orhan Veli'yim;
Veli'nin oğluyum,
Tarifsiz kederler içinde.

ONUN ŞİİRLERİ
SADECE BÜYÜKLER İÇİN DEĞİL,
ÇOCUKLAR İÇİNDİR DE.
O İÇİNDEKİ ÇOCUĞU HEP
KORUMUŞTUR.

Urumelihisarı'na oturmuşum;
Oturmuş da bir türkü tutturmuşum...

Küçüktüm, küçücüktüm,
Oltayı attım denize;
Bir üşüşüverdi balıklar,
Denizi gördüm.

Bir uçurtma yaptım, telli duvaklı;
Kuyruğu ebemkuşağı renginde;
Bir salıverdim gökyüzüne;
Gökyüzünü gördüm.

GÖKYÜZÜ BOYANIR MI?

BUYRUN
O ZAMAN
"DALGACI MAHMUT"
ŞİİRİNE...

GALATA KÖPRÜSÜ'NDE DİKİLİR.
HEPİMİZİ SEYREDER VE ŞİİR
SÖYLER BİZE DAİR.

Dikilir Köprü üzerinde,
Keyifle seyredirim hepinizi.
Kiminiz kürek çeker, sıya sıya;
Kiminiz midye çıkarır dubalardan;
Kiminiz dümen tutar mavnalarda;
Kiminiz çımacıdır halat başında;
Kiminiz kuştur, uçar şairane;
Kiminiz balıktır, pırl pırl;
Kiminiz vapur, kiminiz şamandıra;
Kiminiz bulut, havalarda;
Kiminiz çatanadır, kırdığı gibi bacayı,
Şıp diye geçer Köprü'nün altından;
Kimimiz düdüktür, öter;
Kiminiz dumandır, tüter;
Ama hepiniz, hepiniz...
Hepiniz geçim derdinde.
Bir ben miyim keyif ehli, içinizde?
Bakmayın, gün olur, ben de
Bir şiir söylerim belki sizlere dair;
Elime üç beş kuruş geçer;
Karnım doyar benim de.

İşim gücüm budur benim,
Gökyüzünü boyarım her sabah,
Hepiniz uykudayken.
Uyanır Bakarsınız ki mavi.

Deniz yırtılır kimi zaman,
Bilmezsiniz kim diker;
Ben dikerim.

Dalga geçerim kimi zaman da,
O da benim vazifem;
Bir baş düşünürüm başımda,
Bir mide düşünürüm midemde,
Bir ayak düşünürüm ayağımda,
Ne halt edeceğimi bilemem.

ORHAN VELİ
SADECE İNSANLARI
DEĞİL,
BİZ KUŞLARI DA
YAZDI.

Duyduğum yoktu ne vakittir
Güvercin sesi, kumru sesi, pencerede;
İçime gene
Yolculuk mu düştü, nedir?
Nedir bu yosun kokusu,
Martıların gürültüsü havalarda;
Nedir?
Yolculuk olmalı, yolculuk.

EN GÜZEL DE
İSTANBUL'U
DİNLERİZ,
ONUN
ŞİİRİNDE.

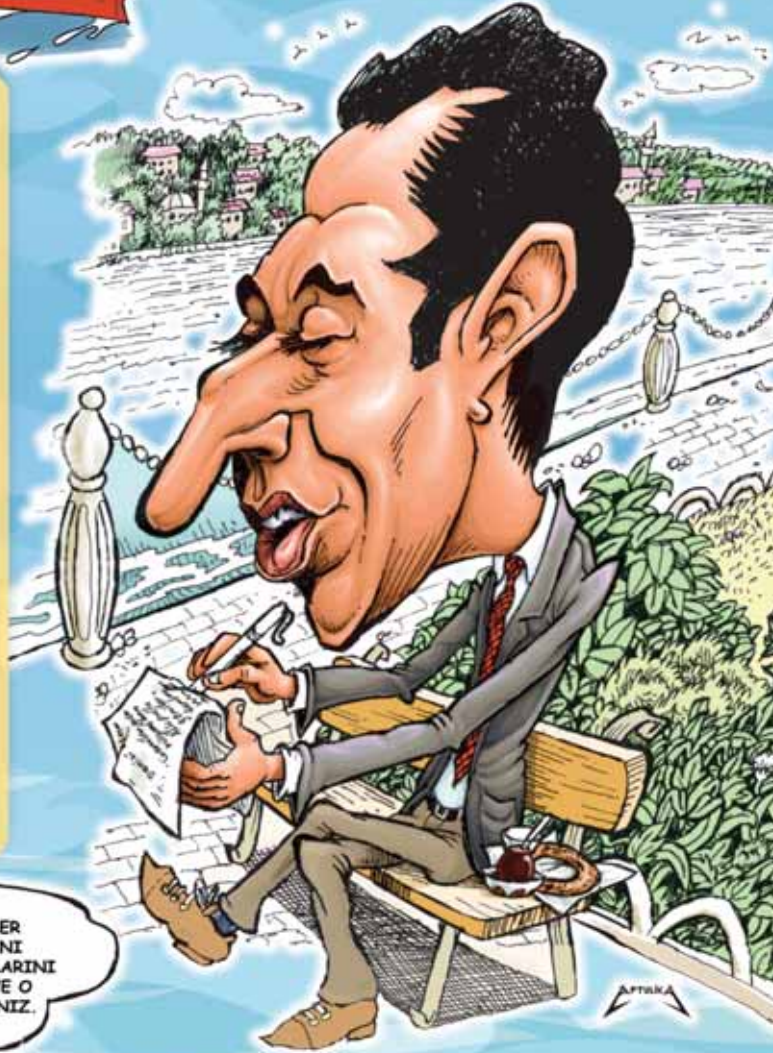
Gün olur, alır başımı giderim,
Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda
Şu ada senin, bu ada benim.
Yelkovan kuşlarının peşi sıra.
Dünyalar vardır, düşünemezsiniz;
Çiçekler gürültüyle açar;
Gürültüyle çıkar duman topraktan.
Hele martılar, hele martılar,
Her bir tüylerinde ayrı telaş!...

Gün olur, başıma kadar mavi;
Gün olur, başıma kadar güneş;
Gün olur, deli gibi...

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çingirakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı

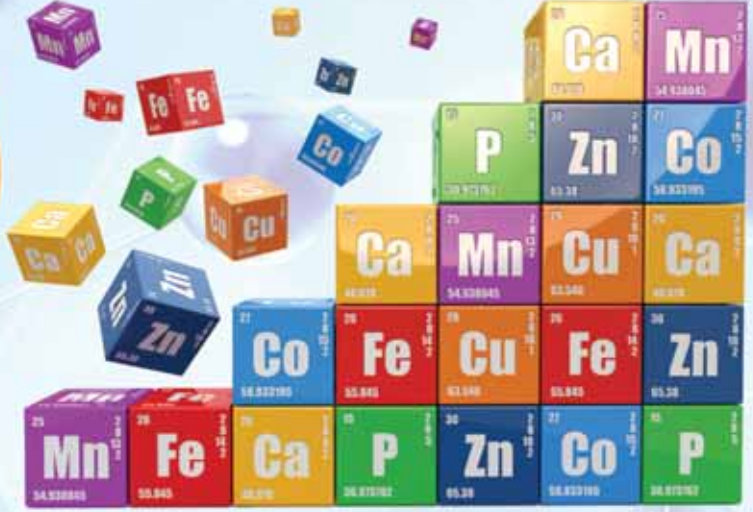
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
Alın sıcak mı değil mi, biliyorum,
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından
Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
İstanbul'u dinliyorum.

BEN BURADA ORHAN VELİ
ŞİİRLERİNDEN KISA BÖLÜMLER
VERDİM. ŞİİRLERİN TAMAMINI
OKUMAM İÇİN, MUTLAKA KİTAPLARINI
ALIN. SİZ BÜYÜYECEKSİNİZ VE O
ŞİİRLERİ ZEVKLE OKUYACAKSINIZ.

Kimya Nedir Kimyager Kimdir?

Kimya, maddelerin kimliklerini değiştirdiği, kimyasal tepkime adını verdiğimiz olaylarla ilgilenen, maddenin yapısını araştıran bir bilim dalıdır.

Temel olarak adlandırılabilir yüzün üstünde kimyasal madde vardır. Bunlara element denir. Bunlardan birkaçını duymuşsunuzdur.

Örneęin oksijen, altın ve karbon. Elementler bütün kimyasal maddelerin yapıtaşlarıdır. Tek başlarına bulunabilirler ve birbirleri ile bağ kurabilirler.

Etraftaki nesnelerin nelerden meydana geldiğini ve başka şeylerle nasıl tepkimeye girdiğini öğrenerek kimyagerler yeni ve

yararlı şeyler üretebilirler. Örneęin hastalandığınızda kullandığınız ilaçlar, pek çok eşyanın yapıldığı plastik, kimyagerlerin ürünlerindendir.

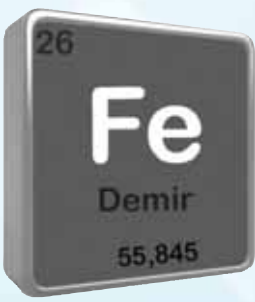
Laboratuvarlarda bulunan kimyasal malzemeler size ilginç gelmeyebilir ama bunları diğer kimyasal maddelerle bir araya getirdiğinizde, patlamalar, ısınma ve soğumalar, kabarmalar gibi olaylar eşliğinde tepkimeler meydana gelir ve yeni kimyasal maddeler oluşur.

Etrafınızda gün boyu birçok kimyasal tepkime ile karşılaşsınız. Kibrit yaktığınızda, bulaşık yıkadığınızda ya da bir şeyler pişirdiğinizde kimyasal bir tepkimeye yol açarsınız.

Vücudunuzu büyük bir deney tüpüne benzetebilirsiniz. Bu tüp içinde bir sürü kimyasal tepkime gerçekleşir. Yemek yerken, bu yemeği sindirirken, nefes alırken ya da spor yaparken vücudunuz hep kimyasal maddelerle uğraşır. Siz uyurken bile hiç durmaz.

Kimyagerler, tüm dünyadaki meslektaşlarının anlayabileceği, kendilerine özgü bir dil geliştirmişlerdir. Bu dil, "formül"lerden oluşur. Her elementin kendine ait bir sembolü vardır. Resimde görüldüğü gibi demirin sembolü "Fe", gümüşün "Ag"dir.

Kimya deneyleri çok dikkatli yapılmalıdır. Yoksa hiç beklenmedik sonuçlar elde edebilirsiniz. Bu nedenle kimyagerler deneylerini laboratuvarlarda yaparlar.

Burada sıcaklığı kontrol ederler, ağırlıkları tartarlar ve deneyleri güvenli ve kontrollü koşullarda yaparlar.

Kimyagerler Nasıl Çalışır?

Bilim, içinde henüz ispatlanmamış yeni fikirler barındırır. Bir tepkime sonucunda ne olacağını ya da bir kimyasal maddenin nasıl davranacağını tahmin etmek için kimyager (diğer bilim adamlarının yaptığı gibi) bir varsayımda bulunur.

Varsayımın doğruluğunu sınamak için birtakım kimyasal deneyler yapar. Kimyager, elementlerin özelliklerinden, birbirleriyle girdikleri tepkimelerden yararlanır. Eğer varsayımı doğrulanırsa, buluşunu açıklamak için tepkimede kullandığı element ve bileşiklerle, izlediği kimyasal işlemlere başvurur.

Sevimli Sincaplar

resimleyen: seyhan elik

Bir gün ağaçların tepesinde,
kıpır kıpır gezinen, kocaman
kuyruğu, iri parlak gözleriyle
elindeki cevizi tırtıklayan bir
hayvan görürseniz aşırmayın.
Çünkü bu güzel hayvan sincap-
tan başkası değil!

Hele aa gövdesinde baş
aşıı ve baş yukarı hızla
inip çıkabildiklerini grd-
nzde, gülmeden duramazsınız.

Peki ya fotoğrafını çekmek isterseniz, işte o zaman
işiniz biraz zor! Çünkü, o kadar hareketliler ki, kolay
kolay poz yakalayamazsınız.

Sincaplar, sincapgiller (Sciuridae) familyasından, kemirici memeli hayvan türlerinin ortak adıdır. Uzun kuyruk tüyleri ile dikkat çekerler. Vücudunun üst kısmı açık sarıdan kırmızımsı kahverengiye ve siyaha kadar değişir. Alt tarafıysa tamamen beyazdır.

Omurgalı hayvan grubu içinde yer alan sincapların, kışın kıl uçlarında siyah pigment miktarı arttığı için kırmızı renkte olanları, kışın daha koyu görünür.

Arka ayakları daha uzun ve güçlüdür. Boyları 18-25cm, kuyruklarıysa 14-20 cm civarındadır.

Ormanlık ve ağaçlık bölgelerle, parklar ve korularda yaşayan sincaplara, ormanlık alanların azalması sebebiyle çevremizde pek rastlayamıyoruz.

Dünyada soyu tehlikede olan hayvanlar listesinde yer almayan sincapların sayıları ülkemizde hızla azalmaktadır.

Avlanmanın da bu duruma etkisi büyüktür. İşte bu nedenlerle bizler bu güzel hayvanları pek göremiyoruz çevremizde.

Akdeniz adaları ve İzlanda hariç, tüm Avrupa'dan, Japonya'ya kadar pek çok yerde yaşarlar. Ülkemizdeyse; Batı Karadeniz bölgesinde Bolu'da, Trakya, Doğu Karadeniz bölgesinde Trabzon'da, Kuzeydoğu Anadolu'da, ve Toros dağlarında yaşarlar.

Ceviz ve meşe ağaçlarını çoğaltabilmek amacıyla son yıllarda Kayseri civarına yerleştirilen sincaplar, hem kendilerine yuva bulmuş hem de ağaçlandırmaya katkı sağlamışlardır. Çünkü onlar beslenirken sakladıkları tohumların bir kısmını bulamazlar. Toprak altında unutulmuş bu tohumlar, yeni ağaç fidanlarının yetişebilmesine yardımcı olur.

Sincap neyle beslenir diye sorulduğunda hepimizin aklına ilk olarak ceviz gelir.

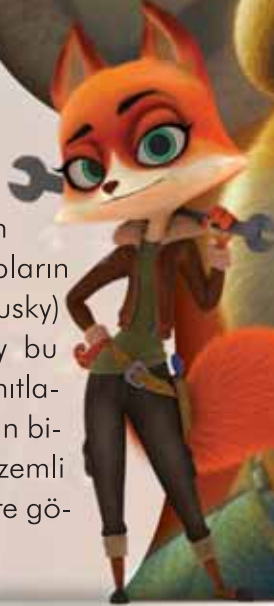
Oysa sincaplar; cevizin yanı sıra, meşe palamutları, badem, fındık, tomurcuklar, iğne yapraklı ağaçların tohumları, taze ağaç kabukları, böcekler, salyangozlar ve kuş yavruları ile beslenirler. Tohumları ve kabuklu yemişleri tek tek toprağa gömerek saklar veya kovuklarda depolarlar.

KUTUP KÖPEKLERİ

Arctic Dogs, Kuzey Kutbu'nun en hızlı köpek kuryesi olmayı arzulayan Swiftly ile arkadaşlarının macerasını ele alıyor.

Buzul Tilkisi Swiftly'nin en büyük hayali kutupların yıldızı en hızlı köpek (Husky) kuryesi olmaktır. Swiftly bu role layık olduğunu kanıtlayabilmek için kızaklardan birini gizlice yürütür ve gizemli bir paketi gizemli bir yere götürmek için yola çıkar.

Bu sırada, mekanik ayakları üzerinde dolaşan ve tuhaf sadık martı ordusunu yöneten Denizaslanı Otto Von Walrus ile yüz yüze geldiği gizli bir kaleye rastlar.

Swiftly, kısa bir süre sonra Otto Von Walrus'un, dünyanın en büyük lideri olabilmek için Kuzey Kutbu'nu delerek tüm Kuzey Kutbu'nu eritecek kadar eski gazı açığa çıkarmaya çalıştığı gizemli korkunç planını keşfeder.

Swiftly tüm bunlardan sonra birbirinden uyumsuz arkadaşlarının yardımını almak zorunda kalır.

Bunları biliyor musun?

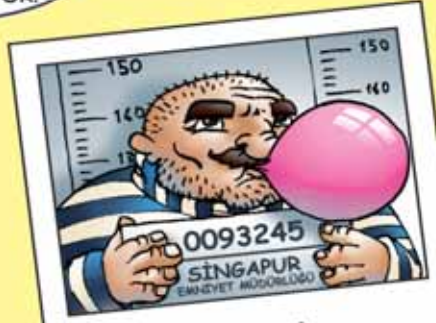
Derleyen ve resimleyen: Tolgay Palaska

Albatros, uçarken uyuyabilir.

Karidesin kalbi kafasındadır.

Singapur'da sakız satmak ya da bulundurmak suçtur.

BU NİYE BÖYLE PEKİ BABA? MAVİ NE DEMEK? KUŞLAR NİYE UÇAR? BÜYÜYÜNCE BENİM DE ARABAM OLCAK MIİİ? BEN NE ZAMAN BÜYÜCEEM? BEN NE ZAMAN OKULA BAŞLIYCAMMM?

Dört yaşında bir çocuk günde 400den fazla soru sorar.

Bir zeytin ağacı 1500 yıl yaşayabilir.

2021

1den 1 milyara kadar günde 24 saat boyunca saysak, tam 31 yıl 251 gün 3 saat sürer.

2052

1895'te Hampshire polisinin kestiği, tarihteki ilk aşırı hız cezasının sebebi, bir aracın saatte 10 km. hız yapmasıydı.

Cmabrigde Uinervtise'sidne yailpan bir arştriamyaa gröe, kleimelrein içnidkei hraf sırası ömenli deığldir. Tek önmeli oaln şey ilk ve son hrafın dğoru yrede omalıdır. Çnükü isnan zinhi her hafri okmuaz.

MÜZİK ALETLERİNİ TANIYORUZ

Hepimiz müzik dinlemekten hoşlanıyoruz. Müziğin türü kişinin seçimlerine göre değişse de, verdiği keyif tartışılmaz. Bir müzik parçasının olmazsa olmazıysa, elbette bir müzik aleti. Müzik aletlerinin varlığı insanlık kadar eski neredeyse. Biliminsanları, insanın, başlangıçta kendi gövdesiyle yapabildiği müziği taklit eden aletler yaptığı kanısındalar.

Bir düşünelim: Yalnızca kendi bedenimize bağlı kalarak hangi sesleri çıkarabiliriz?

Öncelikle, ses tellerimiz sayesinde çıkardığımız kendi sesimiz var; bununla değişik sesler çıkarabilir, şarkı söyleyebiliriz.

Dudaklarımızı büzüştürüp üflediğimizde çıkan ısıklı sesiyle de dilediğimiz şarkıyı çalabiliriz kendi kendimize. Ellerimizi birbirine ya da bacaklarımıza vurarak tempo tutabiliriz.

İnsan kendi bedeninde gördüğü bu özelliklerden yola çıkarak, daha karmaşık müzik aletleri yapmaya başladı.

Bilinen ilk davulların Neolitik çağda ortaya çıktığı sanılıyor. İnsanın ritim duygusu elbette bundan çok daha eskidi.

Dünyada var olmuş ya da bugün var olan çalgıların çeşitliliği karşısında, uzmanlar bu alanda ortak sözcüklerin ve belli sınıflandırmaların yapılması gerektiğini düşündüler.

"Sachs- Hornbostel" yöntemi denen yöntemeye göre, çalgılar, titreşim oluşturma biçimine, yapıldığı malzeme ve biçimlerine göre sınıflandırıldılar.

Bu sınıflamaya göre çalgılar genel olarak telli, üfleli ve vurmali gibi gruplara ayrıldı.

Bilinen ilk flüt, günümüzden yaklaşık 9000 yıl önce Çin’de yapılmıştı. Telli çalgılar ise senfonik orkestraların temelini oluşturuyor. Bu çalgıların kökenleriye çok eski. Parmakla ya da mızrapla çalınanlarıysa içlerinde en eski olanları. Bunların arasında Ortadoğu’da Sümerlerden beri kullanılan udu gösterebiliriz.

Ortaçağda Araplar tarafından Avrupa’ya tanıtılan ud, burada lavta ve benzeri çalgıların doğmasına neden olmuştu. Telli çalgılar arasında en geniş yeriye yaylı çalgılar alıyor.

Tellere sürülen bir yay yardımıyla çalınan bu çalgılar, orkestraların en aranan çalgıları oldular.

Balonlar Yerçekimine Karşı Koyup Nasıl Uçabilirler?

Balonlar, içlerindeki gazın özelliklerinden yararlanarak havada kalabilirler. Eğer balonun içindeki gaz dışardaki havadan daha hafifse, bu gaz yukarı doğru bir kuvvet oluşturur. Bu kuvvet, balonun ağırlığından fazla olursa, balon yükselir.

Balonlarda kaldırma kuvveti elde etmek için bir yöntem, havadan hafif olan helyum gibi gazlar kullanmaktır.

Balon yükseltmek istendiğinde, helyum gazıyla biraz daha şişirilir. Alçalması istendiğinde de, bir miktar gaz balondan dışarı bırakılır.

Oyuncak uçan balonlar da helyumla karışık hava içerirler.

Bazı balonlar, helyum yerine, sıcak havadan yararlanır. Sıcak hava, soğuk havaya göre daha hafif olduğu için, balonun içine dışardaki havadan daha hafif bir gaz doldurulmuş olur.

Sıcak hava balonlarında, balonun içindeki gaz, bir petrol gazının yakılmasıyla ısıtılır. Balonun içindeki hava ne kadar ısıtılırsa, balon o kadar hızlı yükselir. Bir süre sonra bu hava soğuyacağından, balon aşağı düşmeye başlar. Bu nedenle, ısıtmayı sürekli ya da aralıklı olarak yapmak gerekir.

Yazan: İlhan Nalbant Resimleyen: Seyhan Celik

KARGA KARGA GAK DEDİ

Bir zamanlar bir karga yaşamış. Bu karga sesinin çok güzel olduğuna inanır " Benim sesimin bülbülden ne eksiki var ki ? "deyip kendi kendine böbürlenip durmuş.

Ama yaşadıkları hiç de öyle değilmiş. Ne zaman " GAAK GAAK " diye ötmeye başlasa etrafında kim varsa kaçırmış.

Bizim karga bu duruma hiç aldırmaz " Bunlar güzel sestem anlamıyorlar. " der, sesinin güzelliğiyle böbürlenmeye devam edermiş.

Bir gün karga yaşı bir kadının bahçesindeki ağaca konmuş. Yaşlı kadın oturmuş keyifle kahvesini yudumluyormuş. Karga " İşte güzel sesimi dinleteceğim birini buldum. " diye sevinerek başlamış o kalın sesiyle " GAAK GAAK " diye ötmeye .

Karga, öttükçe yaşlı kadının kaçmayıp kahvesini yudumlamaya devam ettiğini görünce iyice coşmuş, öttükçe ötmüş.

Sevinerek " Sonunda sesimin güzelliğini anlayan birini buldum " demiş. Hemen hızla uçarak bülbül arkadaşına bu müjdeyi vermeye gitmiş.

Bölböl karganın anlatıklarına inanmamış. " Gözlerimle görmeden inanmam " demiş.

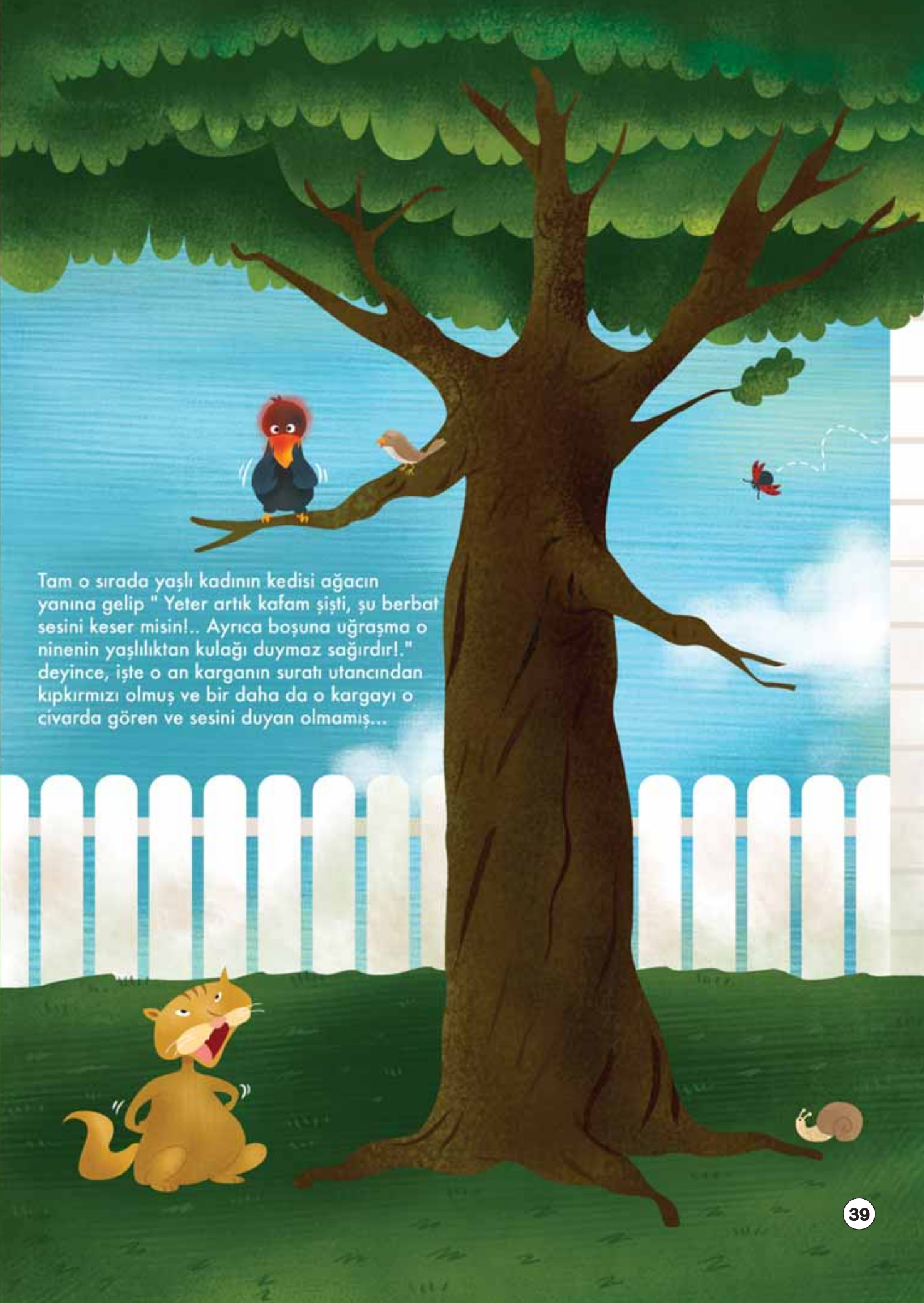
Ertesi gün karga ve bölböl aynı yaşlı kadının bahçesindeki ağaca konmuşlar. Yaşlı kadın yine oturmuş keyifle kahvesini yudumluyormuş.

Karga bölböle "Şimdi iyi seyret, bu yaşlı kadın güzel sestten çok iyi anlıyor." deyip başlamış bağıra, bağıra ötmeye.

Bölböl gözlerine inanmamış, karga o berbat sesiyle dakikalarca öttüğü halde yaşlı kadın yerinden bile kıpırdamıyor, kahvesini yudumlamaya devam ediyormuş.

Tam o sırada yaşlı kadının kedisi ağacın yanına gelip "Yeter artık kafam şişti, şu berbat sesini keser misin!.. Ayrıca boşuna uğraşma o ninenin yaşlılıktan kulağı duymaz sağırdır!" deyince, işte o an karganın suratı utancından kıpkırmızı olmuş ve bir daha da o kargayı o civarda gören ve sesini duyan olmamış...

İNTERNET DÜNYASI

MOBİL UYGULAMALAR

MentalUP'la Eğlence ve Eğitim Bir Arada

Güçlü yönlerini keşfedip geliştirmek ister misin? Öyleyse dünyanın en kapsamlı, en eğlenceli, en eğitici çocuk zeka oyunu MentalUP, tam sana göre.

Şimdiye kadar indirdiğiniz birçok uygulama, belli yeteneklerinizi geliştirmenize yardımcı olmuştur. Bu sayımızda inceleyeceğimiz bu uygulama, özellikle 4-13 yaş çocuklar için uzaktan eğitimi, hem eğlenceli hem de öğretici hale getirmeyi hedefliyor.

MentalUP; içerisindeki Türkçe, Matematik, Mantık, Hafıza, Dikkat ve Geometri oyunları ile evde eğitim için ailelerin en çok tercih ettiği uygulamalardan biri.

MentalUP uygulaması kullanıcıyı kolay seviyeden başlatıp; başarısına göre gittikçe zorlaşan

oyunlara yönlendirir. Sizin için en kısa sürede en uygun zorluk seviyesini otomatik olarak belirler.

Dikkat, beceri, hafıza, matematik, kelime oyunları ve daha birçok kategoriden dilediğinizi seçebilirsiniz. Ayrıca günlük gelişiminizi

görmeye yarayan, günlük ve genel kazanım raporlarınızı da görebilirsiniz.

**MentalUP,
Yıldız Teknik
Üniversitesi
akademisyenleri
tarafından hazır-
lanıp, siz çocuk-
ların beğenisine
sunulmuştur.**

petrol-iş
Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası

GÖKÜSAĞI

Çocuk Dergisi

Petrol-iş Sendikası Merkez Yönetim Kurulu

Genel Başkan: **Süleyman Akyüz**

Genel Sekreter: **Salih Akduman**

Genel Mali Sekreter: **Erhan Yakışan**

Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri: **Niyazi Recepkeşuda**

Genel Yönetim Sekreteri: **Ünal Akbulut**

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına sahibi:
Süleyman Akyüz

Yazı İşleri Müdürü: **Salih Akduman**

Genel Yayın Yönetmeni: **Cengiz Çakıcı**

İdare Yeri:

Altunizade Mah. Kuşbaki Sokağı No: 25

Altunizade 81180 Üsküdar / İSTANBUL

Tel: (0216) 474 98 70 (pbx) Fax: (0216) 474 98 67

Baskı: Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık Ltd. Şti. Litros Yolu
2. Matbaacılar San. Sit. Bodrum Kat No: 2BB4 Topkapı/İSTANBUL

Bu Dergi Sendikamız Basın Yayın Servisi tarafından hazırlanmıştır. (Petrol-iş Dergisinin özel ekidir.) Mart 2021'de basılmıştır.